

delse af. Det ærede Medlem henviste til Foredragsforeningerne som noget, der skulde overflødiggøre denne Bevægelse og maaske paa en heldigere Maade give Befolkningen, hvad der her tilsigtes. Nu er det imidlertid netop fra Deltagere i Foredragsforeningernes Virksomhed, at denne Tanke stærkest er kommen frem. Disse Foreninger virke som Regel gennem enkelte Foredrag, de samle Mennesker om en Række spredte Emner, der komme og svinde og afløse hinanden og tit kun fastholdes saa længe, det rent øjeblikkelige Indtryk virker. Folk ere paa mange Steder i Færd med at blive trætte af de enkelte Foredrag, de faa ikke nok, de sige: Nu have vi lært at opfatte, nu ville vi bedre til Bunds i Tingene; vi ønske Foredragsrækker, der kunne bringe vore Tanker til at dvæle længere ved den samme Ting, se den fra forskellig Side og opfatte den med større Selvstændighed. Det er den bestaaende Foredragsvirksomhed, der her vil gøre et Skridt fremad, og det vil da være højst unaturligt paa dens Vegne at modsætte sig de Fremskridt, som den selv naturlig er kommen til at ønske. Det ærede Medlem fremhævede dernæst Højskolebevægelsen som den, der solidere og dygtigere kunde indarbejde Oplysning i Befolkningen og derfor overflødiggøre Universitets-Udvidelsen. Der er ikke nogen Tvivl om, at denne Bevægelse efter en stor Maalestok har gjort og gør sin Nytte; men den kan ikke gøre alt. Der er navnlig en Ting, den ikke kan gøre: Den kan ikke komme hjem i Husene til Folk, den kan ikke tage Folk midt i deres praktiske Virksomhed og stille dem lige over for Oplysningens Opgaver, den maa nødvendigvis drage Folk ud af deres daglige Omgivelser, samle dem et halvt eller et kvart Aar, hvor længe det nu er, omkring denne ene Bestræbelse og saa sende dem hjem igen. Derfor er Universitetsudvidelsen et Supplement til Folkehøjskolens Virksomhed, saaledes at de gensidig kunne støtte hinanden. Den vil kunne oparbejde en Tilgang til Folkehøjskolen ved at vække Interessen for Oplysning, hvor den maaske ikke før har været til Stede; og omvendt ville Folk, der ved Højskolen have faaet deres Trang til Undervisning stemplet, efter at være kommen hjem til deres daglige Virksomhed, gennem Universitets-Udvidelsen kunne faa Lejlighed til at fortsætte en Udvikling, de have paabegyndt paa Højskolen. Jeg tror derfor, der er en naturlig Forbindelse mellem de to, og langt fra at modarbejde denne Bevægelse i Højskolens Navn — jeg

skimtede lidt af en saadan Tilbøjelighed i det ærede Medlems Foredrag — skulde Folkehøjskolen snarere hilse den velkommen som en Forbundsfølge, der arbejder med andre Midler, men mod et beslægtet Maal. Det ærede Medlem nævnte Statens Lærerkursus som dem, der paa en anderledes naturlig Maade kunde gøre det her paatænkte Arbejde. Det er ganske rigtigt, at Staten har en Forpligtelse til at uddanne Lærere, der kunne træde i det rette Forhold til Befolkningen; men det vil dog netop ogsaa af den Grund være unaturligt, naar man nu har Lærere, som Universitetet har uddannet og sat sit Stempel paa, at man saa ikke ogsaa skulde hjælpe disse Mennesker til at komme i det Forhold til Befolkningen, der er Lærerens naturlige Opgave. Og det er det, der er Tale om ved Universitets-Udvidelsen. Man har Lærerkrafter, Universitetet har uddannet, og en Befolkning, der søger Oplysning, og man vil nu bringe de to Parter i Forbindelse med hinanden. Det er saa lidt noget, der strider mod, hvad Staten tilsigter ved sine Lærerkursus, at det netop er et Led i den samme Bestræbelse, naar man søger at bringe videnskabelig uddannede Mænd i Forhold til Befolkningen og derved supplerer det, der kan opnaas gennem Statens Lærerkursus.

Der blev saa af det ærede Medlem udtalt en Tvivl om, hvorvidt den hele Opgave ikke svævede i Luften, hvorvidt det overhovedet er muligt at stille den store Befolkning i Forhold til Videnskab. Jo, det er muligt. Videnskaben er ikke en saadan afskrækkende Bussemand, som den tit skildres. Videnskaben er ikke andet end sund Fornuft, anvendt til at skaffe Forstaaelse af Sammenhængen mellem Aarsag og Virkning paa Grundlag af Iagttagelse, Brugen af sine egne Øjne og sine egne Øren, gennem direkte Forhold til den Genstand, man vil have Oplysning om. Naar her altsaa er Tale om at stille Befolkningen i Forhold til videnskabelig Metode, vil det sige, at man vil lære den, at det, som det først og fremmest kommer an paa, naar man vil forstaa en Ting, er at træde i personligt Forhold til den, at se paa den Plante eller det Dyr, man vil lære at kende, at iagttage det Naturforhold, at granske den Bog; man vil skaffe sig en Forestilling om. Alt saa vidt muligt fra første Haand, det er det, der skulde være den videnskabelige Kerne i Foretagendet — Læreren er kun en Mellemand — og jeg ser ikke deri noget, der ikke skulde kunne lade sig forlige med egentlig folkelig